

CZINKE FERENC

Raszler Károly kiállítása

Egy megnyitó mindig utikalauz is egyben, az eligazodást segítő szándékból született kapunyitás azok előtt, akik a művészet egy adott világába ott és akkor bebocsájtás ügyében tisztességüket teszik, – s ehhez a szakavatott művészettörténész érthet igazán, így tehát kisebbségi érzésem van sok esetben.

Életem első olyan kiállítás megnyitója ez, melynek az izgalmi rugója ott van, hogy most egy mesteremnek kijáró tisztelet rangján kell elmélkednem, – a megnyitóra érkezett közönséget sem untatva – elmondanom, hogy ma itt a magyar grafika egyik legnemesebben csengő művészegyeniségéről kell szólnom, nem minden meghatottság nélkül.

Teszem ezt azért, mert Raszler Károlyt a műhelymesterségek elsajátításában, a művészet nagy és tiszta emberséggel telített világában – indulásom óta mesteremnek tartom, pedig a generációs és évi vonatkozásban (már születés-évire gondolok) szinte egyidősek vagyunk. Számtalan kül- és belföldi kiállításon pedig nagyon sokszor együtt szerepe-lünk.

Boldogan vállaltam el tehát a megnyitót, mert ez nemcsak a hosszú évek barátságának újabb alkalma, de a szépségben nevelkedett tisztelem arra is alkalmat ad, hogy a céhből adódó tisztes szándék azokkal is összehoz, akik a kontaktsteremtés vonatkozásában, mint befogadók a művészet világához kapcsolódnak. Továbbá azért, mert hiszem azt, hogy a művészeti tevékenység, az emberi önkifejezés lelket lángbaborító nagy próbája, a teremtés izgalmasan szép gyönyöre nem lehet meg teremtők és befogadók nélkül.

Kontaktus nélkül nincs művészet, társadalmon kívül nincs teremtés, így tehát evidens, hogy hiszek a művészet társadalmi funkciójában.

Különösen a grafika mindenre reagáló, gyors életritlussal és vehemenciával megáldott gazdag műfaj. A rajzolás mesterségén alapuló teremtő erő ez, s így nyilvánvaló, a legpregnansabbban közelít az emberhez, ezen keresztül a társadalomhoz.

A közművelődés megélénkülő munkálkodása, széles-skálájú gazdag információ – rengeteggel hat a ma emberére. Ennek a bonyolultan összetett, elveiben tisztázott és tisztázandó tudatátalakító világnak igen fontos része a művészet.

Ezt a találkozást még rangosabbá teszi az, hogy a kiállított műalkotások az emberi kapcsolatok korszerűen letisztult világához adnak útlevelet, olyan világgal szembesítik a tárlatlátogatót, ahol mindennek szerepe és logikája van. Itt a tárgyak, a természeti elemek szerves részei a belső és kitárulkozó magnak, melyből tisztán cseng a humánus, az emberért való nagy felelősség. Itt az emlékek, a látványok sajátos formajegyeké alakulnak, újjászerveződnek, hogy képi egységében sajátos hangú művekké ötvöződjének – egy teremtett új képi világban. Itt egy nagy életprogram folyamatának lehetünk tanúi, ahol nincs törés, nincs erőltetett játék, fakturális szépelgés, itt minden azért történik, hogy Raszler Károly művészi önkifejezésében egy új világ jöjjön létre nagy, tiszta harmóniában.

Mai képzőművészetünk vonulatában kevesen vannak, akik olyan önálló renddel és ritmussal, magukalkotta tiszta varázssal tudnának korszerűen szólni, mint Raszler Károly teszi ezt. Rajzai, metszetei szinte grafologizálhatóak, mint az írárok. Emlékszem, hogyan hozta haza Mongólia levegőjét, rejtett csendjét és tüzes mai valóságát, Kuba izzó pálmáinak varázsát, vagy mit jelentett számomra egy művének közelsége a Tirrén tenger egyik szigetén egy műgyűjtő falán – ott messze tőlünk Porto-Ercolében egyik nagymarosi grafikáján.

Az itt kiállított művek bizonyítják a mélyen meggondolt szerkezetekben, s a szigorúsághoz kötött liraiságban milyen az egység, hogyan feszül a társadalmi felelősség a legintimebb témákban, a nem ordító, kiáltó, hanem a lényeges társadalmi mondanivalók feszítő erejében.

A művészi közlés nagy rendteremtő belső rendje tehát az a konstans tényező, mely művészeti magatartását, korszerű hangját jelentik. Újat tesz, de nem jár álruhában, termékeny kísérletei távol állnak a divatos humbug bravúroktól és csillogó ügyeskedésektől. A maga útját járva nagy intuitással, gazdag, gaz-

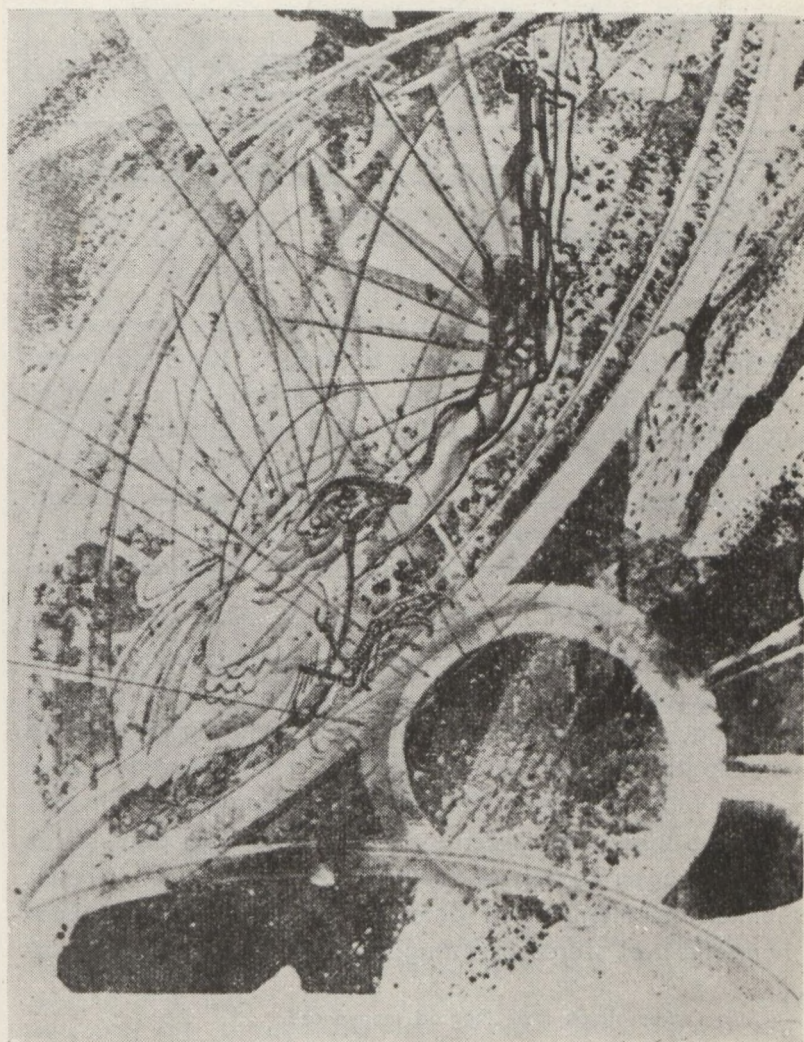
dag szemléletelménnyel a képzelet és alkotó értelem, a magát teljesen beleélni tudó jelenvalóság világában él. Ezt a művészetet nem kell magyarázni, s nem is lehet! Önálló életük van, csak hangosan gondolkodva szerettem volna ezt a nagy skálájú invenciót a valóság és a képzelet, a szerkesztés és az önfelelt lélek nagy együttműködését megcsillantani, s ha ez sikerült, úgy közelebb kerültünk a művekhez.

Külön öröm számomra, hogy hosszú évek kötik Raszler mestert Nógrád megyéhez. Mint főiskolai tanár több nyáron művésztelepet vezetett a megyében, több hazai és külföldi kiállításon művei interpretáltak az itt dolgozó emberek világát, az acélgyári munkások, bányászok, a csillevezetékek és salakhegyek megejtő szépségét, a nógrádi lankák szivárványívű öleléseit.

S végül: Ez a kis galéria évről évre rangosabb programmal szolgál a művészetszeretőknél; Szeretnék egy ennek a kiállításnak az emlékére, illetve innen indulón egy kedves szokást honossá tenni:

Egyik lengyel kisvárosban az a szokás, hogy a kiállításlátogatók egy-egy szál virággal érkeznek, s a nekik tetsző képhez rakják, odatűzik, mintegy lelki fizetségül a művész és a galéria vezetői nem kis öröme. Milyen jó lenne, ha ez a kis galéria, elsőnek vezetné be ezt a kedves emberi gesztust, ami nem ártana, ha országos méretekben is innen indulón erről a kiállításról tenné meg az első szépség-lépéseket.

Köszöntöm a mestert, köszönjük a szép kiállítást, köszönöm a Képzőművészeti Szövetség nevében is, a várossal egyetemben a tárlatlátogatók tiszteletadását, s azzal nyitom meg a kiállítást, hogy most sebtiben nem is értékmérőül, hiszen én minden képhez virágot raknék, az első szálát elhelyezem, s ezzel a kiállítást megnyitom, kérem tekintsek meg a műveket, melyek az emberért, a boldogság ígézetéért születtek! (A balassagyarmati Horváth Endre Galériában elmondott megnyitó.)

RASZLER KÁROLY: LOVAS (12 oldalon)

FA

ZUHANÓ IKARUS

Kórházi Galéria

A művész vallhat saját világáról, megindító élményekről, alkotómódszerekről, de igazság szerint ez is a művészettörténe-szek dolga. Így tehát a feladattól az marad, ami ennek az új kezdeményezésnek az országosan is figyelemre méltó program-nak a művész számára szimpatikus, ami az elképzelések való-ra váltásában a művekkel realizálódott, amiért a gondolat va-lahol egy közéleti élménnyel és felelősséggel új lehetőséget ígér a művész és társadalom kapcsolatában.

Mert első gondolatra különlegesnek tűnhet kiállítást ren-dezni egy kórházban, ahová végső soron nem tárlatlátogatás-ra mennek az emberek, hanem életmentő kezek és agyak nagy és bizakodó világába kerülnek, újra megszerezni az egész-ségesek fején láthatatlanul ott fénylő koronát. A kórház úgy él az emberben, mint a nagy boldogságok és nagy tragédi-ák intézménye. Annál inkább igaz ez, mert itt a törekvés bo-nyolultan összetett; olyan összefüggések láncolatát kutatja és mérlegeli egy-egy beteg kórlapján túl a hozzáértők szíve és agya, ami új felfedezésekkel, a hagyományos gyógymódo-kon túllépve naponta tapos új gyalogösvényeket az eddig jár-atlan rengetegben is. Legyőzni az ismeretlen kórokozót, új eljárásokkal gyorsítani, sürgetni és faggatni az okokat, összetevőket. Az emberi gyógyulás bonyolult folyamatához a gyógyítókön kívül számtalan motiváció is meghatározható je-lentőséggel bír. Egy teljes és kölcsönös viszonyról van itt szó, melyben nagy jelentősége van az egyén és a környező való-ság tartós, vagy átmeneti szerepének.

Ilyen megfontolások vezették a salgótarjáni Madzsar Jó-zsef kórház orvosait, amikor az esztétikai-érzelmi viszonyuláso-kat, mint állandóan ható valóságszférákat, mint pozitív jelle-gű érzelmek hordozóit beavatták a gyógyítás folyamatába a

kiállítás megrendezésével. Mert kétségtelenül igaz, hogy a gyógyuló ember önmagával való örökös önmegfigyelésében és belső harcában kialakult szorongását az új, a megszokottól eltérő környezet és látvány, oldja a belső feszültségeket, fe-ledtetik az emberben élő kétségeket, melyek, ha a betegségé-re vonatkoznak, tartósan gyötrő állapotot honak létre, s kés-lettetik a gyógyulást. Egy ilyen kórházi galériának tehát nem kórházi dekoráció szerepét szánták.

Közművelődési szempontból pedig szinte felmérhetetlen a jelentősége. Sok beteg életében először itt lát kiállítást, s a kórtermekben az erről folyó viták nemcsak a győtrelem feled-tetésében, de az esztétikai szemlélet változásában is nagy je-lentőséggel bírhatnak. Tárgyává válik egy-egy kiállítás olyan érzelmi jellegű viszonyulásoknak, melyek a művészet által fel-fedezett új világokat tárhatják fel a nézőben, előbb ösztönö-sen, majd később kutatva az összetevőket, lehántja a konven-cionális szemléletet, és új utak nyilhatnak meg az emberek lá-tásmódjában, gondolkodásmódjában. A kiállítás képei olyan emlékképeket, ismeretlen világokat hívnak elő a nézőben, me-lyek éppen a megismerési folyamatok hatására, a normális életfolyamatok útjára vezet a betegeket.

Lóránt János szovjetunióbeli tanulmányútján készült festmé-nyek, a hazai és távoli tájak, az otthon és az ismeretlen vi-lágok összeegyeztetése, és a magam által készített grafikák, a tengerpart, az itáliai tájak utiélmenyei csak a kezdet a kór-házi galéria további programját tekintve. Reméljük, hogy ez a kezdeményezés még további gazdagodással folytatódik, ami-hez megyénk művészei – hiszem és remélem – lelkesedéssel kapcsolódnak, mert műveikkel hozzájárulhatnak a gyógyítók nemes munkájához, a betegek gyógyulásához és izlésformálá-sához.

Cz. F.